

REDACTIE
en
ADMINISTRATIE
GENT
GARENPLAATS

Ongeteekende brieven
worden niet opgenomen

DE LANDBOUWER

VOLKS-WEEKBLAD VOOR DEN BUITEN

ABONNEMENTSPRIJS :
VOOR ZES MAANDEN
75 Centiemen

AANKONDIGINGEN :
Prijs volgens Tarief
Voorop betaalbaar

Oude en Nieuwe Geschiedenis.

Gij herinnert u, lezers, hoe men eenige jaren geleden het opkomend socialisme met minachting en spotternij bejegende en hoe men vaak toestanden van orde- en regeeringsloosheid schetste welke, volgens de bekrompen geesten, in eenen socialistischen staat moesten heerschen. Onze oude schoolmakers hebben onthoud hoe men ons tijdens de prijsdeelingen op het schooltheater kluchtspelen deed opvoeren waarin de algemeene eigendom al zoo dom als valsch verbeeld werd. Immers, die vertooningen vingen natuurlijk aan met de algemeene verdeling van het geld, ontwikkelden zich in eene volledige verwarring veroorzaakt door werkeloosheid en overdaad en losten zich op in eenen volmaakten terugkeer tot de oude orde van zaken. De slotsom dier voorstellingen was dus onveranderlijk: rijken en armen moeten en zullen er zijn; maakt een dag alle menschen gelijk, eer het avond is bestaat het verschil van klassen als te voren. Ook verwekten wij weldra zulke levendige belangstelling met onze rollen van boeren die ploeg en vlegel verbrijzelen, van bakkers die brood bakken en ovenpaal door de vensters gooien, van schoenmakers die drinken en kleermakers die banketteeren, dat men, tusschen onze samenspraken door, het gesnork der op hunne plaatsen ingeslapen toehoorders kon vernemen.

In de stad durft men sinds lang dergelijke waterverftaferelen niet meer ophangen. Het volk aldaar heeft de ondervinding opgedaan dat de socialisten de uilskieken niet zijn waarvoor zij aanvankelijk werden uitgegeven, maar op den buiten hoort men in de kanselbakken de zielsgelastigden en in de herbergen de dorpsnotabelen nog immer hetzelfde airken afgeven.

Dit niettegenstaande hebben de socialistische gedachten in de dorpen reeds zulk eene ruime uitbreiding genomen, dat vele dompers zich deerlijk vergissen in de politieke gevoelens van dezen die zij nog immer als *getrouwen* aanzien, en in hunnen ijver om de menschen *braaf* te houden, loopen zij wel

eens eenen fiasco op waar zij op eenen schitterende bijval rekenden.

Deze ervaring deed onlangs de zielschaper van Olsene op, toen hij zijne *bemindde parochianen* voorhield alle socialistische bladen met een tangskan bij de hoeken te vatten en in het vuur te laten vallen. In plaats van den diepen indruk dien hij van zijne herderlijke raadgeving verwachtte, barstte gansch de kerk in eenen lach uit en vroeg men elkander of de aanraking met het papier misschien reeds stuip-trekkingen der ziel vermocht te veroorzaken....

Evenwel is het getal armen van geest, dat zich door de drogredenen der volksvijanden tegen het socialisme laat innemen, nog vrij aanzienlijker, en kleven nog vele landlieden het vooroordeel aan, dat alles eene verkeerde richting zou nemen in de wereld zoo de maatschappelijke hoogten en diepten, dijken en kloven eenmaal geslecht wierden.

Ongelukkige slaven! die het natuurlijk en rechtvaardig vindt dat de valsche, niet-waardige kasteelbewoners den prijs opstrijken van uw tijdig en ontijdig arbeiden en zorgen; dat trotsche koetsenrijders, die u niet eens zien wanneer zij u voorbijrollen, de vrucht van een gansch jaar zwoegens en beroovingen van uwentwege niet zelden in eenige enkele oogenblikken verspillen in dwaze weddingenschappen, wulpsche braspertijen, bandeloosheid, ontucht, enz. enz.

„Wij hebben 't zoo gevonden en zullen 't zoo laten” zegt gij..., valsche, lafferedeneering.. Gij beroemt u de afstammelingen te zijn van Breidel en De Coninck, van Artevelde, Joens, enz. van desocialisten van hunnen tijd, maar genoemde helden schijnen anders gesproken te hebben..., voorzeker hebben zij het niet gelaten zooals zij het vonden... Zij hebben de volksverdrukkers van dien tijd hart en goed wandelen gezonden, en volgens de historie zegt zouden zij hierbij nog niet al te zacht te werk zijn gegaan... Zij trotseerden vloekbullen en bankliksems want ten allen tijde heeft de Kerk de omwentelaars uit haren schoot geschopt. En thans?...

Thans zien wij voor diezelfde

revolutionairs, voor de gebanvloekten van vroeger eeuwen, standbeelden oprijzen en feesten inrichten onder roomsch-katholieke ministeriën en met demedehulp van hooge geestelijke personen... Ziedaar de waarde van al het gehuil en gebriesch van de gezalfden des Heeren...

Lezers, denkt hieraan als gij de paters hoort donderen tegen de socialistischen en hunne schriften; denkt er vooral aan wanneer gij in het kiesgangskan zult staan met het stempelken in de hand.. Luistert van heden af niet meer naar de volksbedriegers, naar de mannen wier schijnheilichheid en baatzucht u meermaals gebleken zijn. Laat geene valsche overtuiging langer u ontmoedigen en de hoop in de toekomst benemen: de geschiedenis is daar om te getuigen dat een eendrachtig volk alles vermag, dat het nooit moet wanhopen van zijne redding!

Kiezers, den 14 October als één man gestemd voor de socialistischen, en dan eens gezien of men 't hier moet laten zooals men 't vindt!..

THILO.

Tariefverminderingen

De minister VandenPeereboom heeft aanzienlijke verminderingen toegestaan, — voor den 1 October — op het vervoer van landbouwvoortbrengselen per ijzerenweg.

Vele koopwaren die eerst in de 3^e klas waren, worden nu vervoerd aan de 4^e klas en er zijn eenige speciale tarieven bijgekomen. Al die verminderingen bedragen een miljoen franks per jaar.

De *Landbouwer* permitteert zich van daar ook een woordken in te hebben en hij is van gedacht dat de katholieken daar zooveel beslag niet moeten van maken. Ter contrarie, want als diemaatregelrechtvaardig is, moesten zij hem al van over 10 jaar genomen hebben. Alzoo zouden de Belgische pachters en koopmans reeds te zamen 10 miljoen meer in hunnen zak hebben.

Maar dat is eenvoudig een kiesmiddel, waarmee de buitenlieden zich niet zullen laten vangen. Men moet niet rechtvaardig worden den dag voor de kiezingen, maar wel van den dag dat men aan 't Goevernement komt, gelijk de socialistischen zullen doen.

Ten tweede, vraagt *De Landbouwer* hoeveel profijt die prijsverminderingen zullen geven aan de koeiers, de boerenarbeiders enz.

Als de katholieken meenen van daarmede de boerenknechten te verleiden, zijn zij er wel mede.

Wat brave menschen!

Mijnheer Beernaert heeft zondag 9 September in den katholieke Vereeniging van Schaarbeek zijn gal uitgespuwen op de socialistischen en de volgende goedhartige woorden uitgesproken:

„Indien elkeen zijn eten mocht kiezen zou iedereen truffels en champagnewijn kiezen, en er is er geen genoeg voor iedereen. En wie zou er nog lastig, vuil of ongezond werk willen doen?”

Gij ziet, werkmenschen, mijnheer Beernaert is ook een deeler, precies gelijk de socialistischen; maar hij deelt op zijn manier: de truffels en de champagnewijn voor hem en de rijken, het vuil, lastig en ongezond werk voor den armen. Alzoo heeft ieder zijn paart.

Ziet gij, wat slokkers die godvreezende menschen zijn? Er is geen wijn genoeg voor iedereen, en daarom drinken zij hem alleen uit.

Hoe schoon komt die handelwijze overeen met die van den heiligen Martinus, die zijn mantel in twee sneed en den heft aan een armen mensch gaf. Hij, hij zegde niet tot den ongelukkige: „Er zijn geen mantels genoeg voor ons getweeden en daarom houd ik hem geheel voor mij.”

Neen, hij deelde broederlijk. Verbeeldt U eens een hu shouden met kinders waar er geen boerhammen genoeg zijn voor allemaal en waar de vader zou zeggen: er is niet genoeg voor iedereen, ik eet alles alleen op!

Wat zoudt gij zeggen van dien vader?

Dat het eene schandde is, niet waar? En wat zegt gij van mijnheer Beernaert?

Het zelfde, niet waar? Maar wat zeggen de katholieke gazetten van hunnen gewezen minister?

Zeggen zij dat zijne woorden niet overeenkomen met de leering van Christus?

Neen, daar spreken zij niet van. Zij zeggen alleen dat de socialistischen dieven en deugenieten zijn en dat de boeren *De Landbouwer* moeten scheuren.

Kunt gij niet beginnen peinzen waarom, vrienden?

PATRICK.

DE KERKHOVEN

Een inwoner van de gemeente E..., een dorp op de Hollandsche grens, schrijft ons over den ongezonden toestand van het kerkhof zijner gemeente.

In strijd met de wet is de dood-akker in het midden der gemeente aangelegd, en dit nog wel op eene plaats die teenemaal ongeschikt en ongezond is.

In plaats van op 1,50 meter te delven, gelijk de wet voorschrijft, — zegt onze berichtgever, — graaft men op 1,20 m. en in den winter soms maar op 0,80 m. De lijksteden liggen in het water. Laatst heeft men het kerkhof nog wat opgehoogd... Ge ziet van hier dat dit niet geholpen heeft.

Onze briefwisselaar zegt dat dit zeer ongezond zou zijn in geval van besmettelijke ziekten, en daar twijtelschijn niet aan.

Die kerkhofkwestie is, in vele buitengemeenten nagenoeg dezelfde.

Om welke reden zekere gemeentebesturen natte gronden in het midden van het dorp tegen goede gronden verkiezen, weten wij niet, maar het begint meer dan tijd te worden dat de boeren zich een beetje meer beginnen te moeten met het bestuur hunner gemeente, in plaats van hunne zaken over te laten aan heeren die de meesters spelen van de gemeente en van de boeren. P.

Vergelijkt en oordeelt

De katholieke gazetten zijn vol woede op den *Landbouwer* en zij raden aan de menschen aan van hem te scheuren en niet te lezen.

De socialistischen zullen U niet aanraden van de katholieke gazetten te scheuren en niet te lezen.

Ter kontrarie. De socialistischen raden iedereen aan van katholieke en liberale gazetten te lezen, maar van ze goed te lezen en goed te peinzen over hetgeen er in staat. Want alzo zullen zij tot de overtuiging komen dat zij de rijken meehelpen om de armen te verdrukken.

De katholieken zeggen: scheurt *De Landbouwer*.

De socialistischen zeggen: leest de katholieke gazetten maar leest ze goed.

Gij kunt dus wel oordeelen wie van de twee er gelijk heeft en wie van de twee schrik heeft.

CHOMAGIE

Eene kwestie die heel belangrijk is voor den landbouw is die van het lossen van de wagons op den ijzeren weg.

Onze lezers weten dat de administratie zes uren tijd geeft na het ontvangen van den avis, om de wagons te lossen. Is men overtijd, dan betaalt men vijf en twintig centiemen per uur chomagie.

Zes uren is veel te weinig.

Men weet soms niet dat er eene zending gaat toekomen en men maakt zich dus niet gereed om te gaan lossen. De avis komt en men moet gauw inspannen; het gebeurt zelfs dat men geen paard en kar bij de hand heeft, dat men die moet gaan halen of zoeken te leenen of te huren.

En dan, hoe dikwijls gebeurt het niet dat de boer eene halve uur of soms wel eene uur van de statie woont?

Er zijn ook koopwaren die veel meer werk kosten om te lossen dan andere, zooals de pulpen en andren.

Dikwijls is het met den besten wil van de wereld niet mogelijk van te lossen op zes uren. Het spreekt van zelfs dat de boeren hunne koopwaren willen lossen hoe eer hoe liever en als ze dan niet lossen, is dat niet uit kwaden wil.

Maar de administratie ziet daar niet naar: ze doet betalen.

In de steden kan de tijd van zes uren voldoende zijn, daar is er meer gemak van alles, in de buitenstatieën zou men 's minstens 8 uur mogen geven, ook zou de chomagie wat verminderd moeten worden.

Vele landbouw-comices en handelaars hebben dikwijls gereclameerd, maar het dient tot niets. Het zal niet eer beteren of er zullen kleine boerkens en kleine koopmans in de Kamers moeten zitten, in plaats van heeren.

Dat ware goed voor nog al veel dingen. Pachter JAN.

Wat de nieuwe kiezers moeten overwegen

Eene onrechtvaardigheid, die verdwijnen moet, is het hatelijken belastingstelsel dat nu bestaat. Geene patenten meer op de neringdoeners; geen vergunningsrecht voor de herbergiers; geene belasting meer op bier, suiker, koffie: geene belasting meer op hetgeen het volk eet of drinkt of waarmede de mensch zich kleedt of werkt.

Is het niet wezenlijk schandelijk, dat eene moeder die kinders kweekt, en dus suiker noodig heeft, een frank per kilo moet betalen, terwijl het suiker nog geen veertig centiemen den kilo van maken kost! Die moeder zestig centiemen lasten voor een kilo suiker doen betalen, is eene groote onrechtvaardigheid. De genever met 73 centiemen den liter belasting, en den champagnewijn met 23 centiemen per liter, is wederom eene van die schreeuwende onrechtvaardigheden, die moeten verdwijnen. Een man die een herberg open, 60, 80 of 200 fr. per jaar vergunningsrecht doen betalen is slecht, want deze belasting wordt grootendeels door den brouwer betaald, die het de bier- en de geneverdrinkers doet uitzweeten door dranken van mindere hoedanigheid te leveren.

Wat wij willen is eene klimmende belasting op het bezit, op den rijkdom, op de inkomsten, en wat wij daaronder verstaan is gemakkelijk om uitteleggen.

Een werkman, een ambachtsman, een kleine boer, winnen niet genoeg of nauwelijks genoeg om de twee einden van het jaar aaneen te knopen. Geen enkel dezer menschen zouden wij een centiem lasten doen betalen.

Wie 2 duizend franken wint of trekt van hetgeen hij bezit kan gemakkelijk 5 frank missen. Wie 3 duizend fr. wint of trekt kan er gemakkelijk 20 missen. Wie er 4 duizend wint, kan er gemakkelijk 30 betalen. Er zijn heeren, die 100 duizend frank van hunne goederen en actiën trekken: die kunnen gemakkelijk 25 duizend franken missen, want er blijven hun dan nog 75 duizend andere franken over om te leven.

Onze meesters willen maar altijd geld slaan op den rug der werklieden, der boeren. Zij stellen nu voor de boter, de margarine, de suikerij, het meel, de haver te belastingen, om den boerenstand te redden, zeggen zij, maar zij denken anders. Het is zeker dat, met die eetwaren te belastingen deze in prijs gaan vermeerderen, anders ware die belasting onnoodig.

Hoeveel huisgezinnen zijn er op den buiten die boter maken? Neemt eene gemeente van duizend zielen, dat is 250 huisgezinnen. Tel na hoeveel familiën er

boter maken, gij zult er geen 100 vinden. De 150 andere huisgezinnen, die geene boter maken (dat zijn de burgers, ambachtsmans en werklieden) zullen de lasten moeten betalen. Is het rechtvaardig dat men al onze fabriekwerkers der steden, onze steenbakkers en andere arbeiders op den buiten, het beetje boter of margarine, dat zij eten, 25 centiemen den kilo duurder doen betalen? Indien deze belasting den boer ten goede kwam dan hadde zij nog haren goeden kant aan, maar de rijke grondeigenaars alleen zijn er aanhangers van, omdat zij op die wijze hopen hunne pachten niet te moeten afslagen. Wordt de belasting ingevoerd, de boer zal zooveel appels als peren hebben, de landeigenaar alleen zal er van profiteren.

Geen vijftig boeren in vlaamsch België zaaien haver om ze te verkoopen, 't is alleen voor eigen gebruik. Al de personen die een paard of een muilezel houden om hunnen stiel te kunnen uitoefenen, gaan dus belast worden; huurhouders, voermans, melkboeren. En die belasting is redelijk hoog. Een paard dat werkt moet minstens 6 kilos haver daags hebben, dat maakt 22 honderd kilos in 't jaar. Zoo de honderd kilos haver met 2 frank belast worden, maakt dat eene belasting van 44 frank per jaar voor ieder paard van een voerman, een huurhouder of een melkboer.

De suikerij belasting, die de arme man drinkt bij gebrek aan koffie, is hatelijk; het meel belasting, dat onze vrouwen gebruiken om pap te koken of brood te bakken, is schandelijk! Heeft men geld noodig, wel dat men den luxe belaste, dat men het vrage aan de heeren, die duizende en duizende jaarlijks trekken zonder werken; maar dat men den werkman, den ambachtsman, in vrede zijn zuur gewonnen geld laten behouden.

Eene noodige hervorming is de verzaking van iedereen tegen ongevallen en het pensioen. Wij zien tegenwoordig dat priesters, onderwijzers, officieren, rechters, post- en ijzerenwegbedienden, gendarmen, enz., als ze oud zijn, gepensioneerd worden. Wij vragen hetzelfde voor alle man die werkt. Een werkman die gansch zijn leven gezwoegd heeft om in zijn onderhoud en dat van zijn gezin te voorzien, heeft zooveel recht zijne laatste levensdagen onbekommerd te kunnen slijten, als een pastoor, een onderwijzer, een gendarm, een bediende van den ijzerenweg. Wij vragen voor hem een pensioen en niet eene almoe van het armbestuur. Wij vragen meer. Wij vragen algemeene verzekering tegen ongevallen.

Een metser, timmerman, schaliemaker, koolmijner, paardenknecht komen aan een ongeluk. Wat gebeurt er nu? Half kreupel moeten zij maar zien zich zelven te redden; zij vallen met vrouw en kinderen in ellende. Wij vragen dat allen voor een en een voor allen zorgen, 't is te zeggen, dat de Staat door algemeene verzekering die ongelukkigen helpe.

Eene meeting te Loochristy

Bijzondere briefwisseling.

Zondag, om 10 ure 's morgens werd in de meisjesschool eene katholieke meeting gehouden die een alles behalve goeden indruk nalaten voor de inrichters, want de sprekers waren flauwtjes, heel flauwtjes.

M. Cooremans, senator, opende met eene echte woordenkramerij over de toestanden, doopspekt met de gewone beloften, waarvan de buitenlieden reeds hunne buik vol hebben en niets dan naar daden wachten.

Na hem sprak M. De Guchtene uit de Oudburg, met een goedig gezichtje en zeemzoete woorden over de liefde der katholieken voor de boeren.

Hij randde de belastingen aan door de liberalen ingesteld, bijzonderlijk die op den tabak, maar vergat er bij te voegen dat zij zelf nooit iets aan den toestand der armen verbeterd hebben, al de belastingen behielden waarop zij donderden en er integendeel nieuwe bijbrachten.

Dan begon hij het nieuwe liedje over de boemannen van socialistischen die vaderland, eigendom en huisgezin willen vernietigen, die den landman zijn stukje grond willen afnemen, en ten slotte over het blad *De Landbouwer*, dat zij niet mogen lezen (best mogelijk omdat het te goed de belangen der armen verdedigt).

Wie den gaai afschoot was voorzeker M. Lybaert, de gazetkrabbelaar uit de zeven-

ster. Na wat over het schoolenkwest der liberalen gezeeverd te hebben, waarbij hij de duizenden franken welke dit kostte, voor de oogen der aanhoorders deed dansen, bad hij voor doel genomen de socialistischen te lasteren.

En wilt gij weten wat de heilige geest heft in den loop van zijne welsprekendheid ingaf, welnu ziehier: de socialistischen zijn moordenaars die alles in het bloed willen smoorren, zij zijn tegen het huwelijk en willen leven als de konijnen (sic), zij willen den eigendom afschaffen van boeren en burgers en van den rijken man, die zooveel over heeft voor en armen, welke hij met milde hand steunt!

De aanwezigen trokken daarbij een gezicht zoo lang als geheel de week.

Neen, dat mag niet gebeuren, zegde hij in het vuur van zijn talent (?), want er moeten standen zijn en er moeten altijd rijken en armen bestaan!

Peins 'ne keer! En zeggen dat men zulke katholieke kandidaten aanstelt om de maatschappelijke wanorde op te lossen. Trek nu maar de ladder op.

Ha! heeren denkt maar dat uwe grootste rol gespeeld is, dit hebt gij immers zelf kunnen bestatigen aan den weinigen geestdrift welke in de zaal heerschte, want er waren slechts een 5-tal handklappers.

De boeren weten best te spreken wat het familieleven beteekent, dat zij nooit hebben gekend en wat de eigendom is welke hun reeds lang door de rijke heeren werd ontnomen.

Bij de buitenlieden die niets bezitten en slechts kommer en ellende kennen, houdt die onzin geen steek meer, van zoodra zij bewust zijn dat het meer dan tijd is dat de slechte toestanden ophouden. Wij hebben dit voor de zooveelste maal kunnen bestatigen en mochten ons dan ook verheugen over de zienswijze der aanwezigen na de meeting.

In 't oog vallend is hunne opmerking die zij maken dat de rijken slechts afkomen om het lot van den boer en stedeling te verdedigen nu zij met het stembriefje gewapend zijn.

Bravo, mannen van Loochristy, en goed gewerkt opdat den uitslag der kiezing schitterend zij.

De tabakbelasting

De katholieken zijn naäpers van al wat de socialistischen doen. Zij zouden niet gaarne de ernstige hervormingen invoeren door de Werklieden-Partij voorgedragen, omdat het de belangen der rijkkaards, die zij verdedigen, zou bestriden. Toch willen zij den schijn aannemen — nu een nieuw kiezerskorps zijne macht gaat uitoefenen — ook iets voor het volk te willen doen. Niet alleen stelen zij daarom stukken uit ons programma, maar de propagandamiddelen willen zij zelfs naäpen.

Zij weten hoeveel indruk onze catechismussen en vlugschriften op aller geest uitoefenen. In het arrondissement Doornik hebben zij nu ook eenen kiescatechismus uitgegeven.

Ziehier wat wij daarin over de tabakbelasting lezen. Onze vrienden zullen oordeelen over de klerikale onbeschaamtheid:

1^e LES.

De belasting op den tabak.

V. — Wie heeft de belasting op den tabak ingesteld?

A. — Het liberaal ministerie in 1879.

V. — Hoeveel bedroeg die belasting?

A. — 1 fr. 50 per aar.

V. — Wie heeft die belasting vermeerderd?

A. — Het liberaal ministerie in 1883.

V. — Op hoeveel werd zij gebracht?

A. — Op 3 centiemen per plant, hetgeen gelijk staat met meer dan 10 frank per are.

V. — Wordt die verfoeilijke belasting met eene groote meerderheid gestemd?

A. — Neen, zij werd gestemd door 71 liberalen tegen 66 katholieken en radikalen.

V. — Wat hebben de katholieken gedaan bij hunne kmst aan het bewind?

A. — Zij hebben in 1883 de belasting op den tabak met de helft verminderd.

V. — Zooals zij thans is, is die belasting niet te zwak?

A. — Ja, zij is zelfs hatelijk, want zij drukt vooral op de geringe landbouwers en de werklieden.

V. — Welk is het middel om ze te doen verdwijnen?

A. — Dat al de landbouwers, dat al de werklieden stemmen voor de katholieken, die stellig beloofd hebben aan de Kamers de afschaffing der belasting te vragen.

Die katholieken moeten de lezers van zulke schriften dan wel om achten, wanneer zij zelf het bewijs leveren van hunne kwade trouw.

Wie stelde de tabakbelasting in 1879 en in 1883 voor?

Het liberaal ministerie.

Wie stemde voor de belasting?

De liberalen.

Wie stemde er tegen?

De katholieken.

Wat beloofden de katholieken vóór de kiezing?

De belasting meerderd. Wat dede ze vernieuwen? Waarom?

Wat belooft Nogmaals schafften.

Zullen zij

Er is dan

1883. Zij he

oischton zij

den hebben

moeten wed

klaring:

« Wij heb

belasting af

gedaan; de l

kiezigen te

als eerl k a

Wat zullen

Tegen de

ting onderst

Tegen de

loofden de b

en het niet d

Voor de s

be'often hou

oprechte ver

der zwoeger

alle slag, zoo

Vóór deze

en staatslied

den, voor hu

huis te halen

in paljassen

verschrikkel

elkander op

De koninge

meesters bes

te denken, d

ziet toebeho

De soldaten

gekocht of al

In vrede's

om een zeker

pen sujetten

gingen diene

in die dagen

Vooraf, on

verre na niet

Doch in oo

nauwen.

Want onda

en vaderland

nu er aan ga

eigen bewegi

op te mikken.

Het was ee

Doch men

naamd « wer

Mongelwe

Schetse

WARE

In de stad

vakvereenigt

komen bloo

niemand der

werkman en

meerderheid

pastors paie

ning welke

staat, maar

en laten zie

kiekens, de

nijen goed s

waaraan zij

zwaarlijvers

den omtrek

werpen zij d

gordineu sp

die zich doo

schatten des

In de stad

fabrieken, d

vermoeidhei

gang nog vlu

gesleepvoet

van het dage

bewegen. In

De belasting af te schaffen indien zij de de meederheid behaalden.

Wat deden zij?
Ze verminderen.
Waarom?

Wat beloven zij nu in 1894?

Nogmaals beloven zij de belasting af te schaffen.

Zullen zij het doen?

Er is daar geen reden te meer voor dan in 1883. Zij hebben de belasting niet afgeschaft, ofschoon zij sedert jaren het bewind in handen hebben. Nu zouden zij naar de kiezers moeten weder keeren met de volgende verklaring:

« Wij hebben u beloofd voor 1883 de tabakbelasting af te schaffen, en wij hebben het gedaan; de belofte van het na de aanstaande kiezingen te doen — in 1894! — kan niet als eerlijk aanzien worden.

Wat zullen de kiezers dan doen?

Tegen de liberalen stemmen, die de belasting ondersteunden.

Tegen de katholieken stemmen, die beloften de hatelijke belasting af te schaffen en het niet deden... en het nu nog beloven.

Voor de socialistischen stemmen die steeds de beoefenen houden die zij afleggen en alleen de oprechte verdedigers zijn der arbeiders en der zwagers tegen de rijke uitbuiters van alle slag, zoowel katholieken als liberalen.

ERNST.

PRESSSEN

Vóór deze eeuw wisten koningen, ministers en staatslieden niet, dat ze het recht (?) hadden, voor hun plezier de menschen uit hun huis te halen, ze in kazernen op te sluiten, ze in paljassen te kleeden, te drillen, of ze met verschrikkelijke moordtuigen gewapend tegen elkander op te jagen.

De koningen, die zich als oppermachtige meesters beschouwden, gingen niet zoo ver te denken, dat de menschen hun met lijf en ziel toebehoorden.

De soldaten die zij noodig hadden, werden gekocht of als vrijwilligers aangeworven.

In vrede's tijd ging het niet al te moeilijk om een zeker getal ongelukkigen of verloopen sujetten te vinden, die liever den koning gingen dienen — zoo noemde men dat stielte in die dagen — dan een baas.

Vooraf, omdat de staande legers toen op verre na niet zoo groot waren als heden.

Doch in oorlogstijd was het een ander paar mawen.

Want ondanks de schoone titels als: *held* en *vaderlandsredder*, die men toen evenals nu er aan gaf, waren de liefhebbers die uit eigen beweging als schijf wilden dienen om op te mikken, zoo scharsch als nu.

Het was een moeielijk geval.

Doch men zond dan mannen uit, zoogenaamd « wervers », met veel geld, die jonge-

lingen en getrouwde mannen opzochten, ze trakteerden, dronken maakten, en hun dan een *engagement* deden teekenen, waarbij zij zich verbonden zóó of zóólang den koning te dienen.

Soms teekende de werver of een zijner handlangers voor het slachtoffer, en dit was al even goed.

Ook gebeurde het niet zelden dat men eenvoudig mannen stal, voornamelijk om op oorlogschepen of in overzeesche koloniën te dienen.

Men deed een slaapmiddel in hunnen drank en vervoerde ze dan naar de schepen.

Dat noemde men *Pressen* of *geperst* worden.

Een keurvorst van Hessen deed het nog eenvoudiger.

Hij deed namelijk door zijne politie, zijne onderdanen vangen en verkocht ze aan Engeland, precies gelijk nu nog Behanzin, Karvalla of een anderen nergervorst.

* *

Heden is ook op dit gebied de vooruitgang verbazend.

Moesten de Staatslieden van vorige eeuwen en de gezagvoerders der Oost-Indische kompanies eens kunnen terugkomen, onze legers aanschouwen en de eenvoudige manier waarop dezelve samengesteld worden, ze zouden nog verwonderlijker opkijken als een wilde die in eene europeesche stad komt.

Hoe onbeholpen, hoe dom zou hen hunne wijze van *pressen*, voorkomen.

Vooraf Frankrijk en Duitschland waar men telken jare de geheele jongelingschap *prest* zou niet kunnen nalaten hunne bewondering in top te doen stijgen.

Wij mogen hopen, dat ook België in die bewondering zou deelen, al was het in een geringere mate, want hier ook worden er jaarlijks 13.000 *geprest*.

En dan met wat gemak!

Geen rondloopers meer om het soldatenleven aan te prijzen, geen drank of slaapmiddelen meer, geen handgeld, niets, niets dan wat geschrijf om de *geprest* te nummeren.

Wat vooruitgang!

* *

Hoe lang zal dit nog duren?

Zoolang als het kapitalistische stelsel duurt, of in andere woorden gezegd: zoolang als de menschen zullen verdienen *geprest* te worden.

Vergeten wij het niet: *en bloc* genomen, heeft de massa juist altijd het lot wat zij verdient te hebben.

Van de goedgeefsheid, zachtmoedigheid der hogere klassen hebben we niets te verwachten.

nog op een wollen bed, op den buiten hebben wij slechts eenen van lompen aaneengenaaiden en met kaf of strooi gevulden zak om er onze door de lange en zware dagtaak ontworichte ledematen op uit te strekken. In de stad kan de werkman zich al eens aan een stuk rundvleesch vergasten, de buitenslaaf eet geen vleesch...

— Maar, onderbrak ik mijnen gezet in zijne bittere redevoering, wanneer gij bij den boer werkt, krijgt gij toch een stuk varkensvleesch op den maaltijd?

— Des middags, ja, hervatte de werkman, den vrijdagen andere vastendagen, nochtans, wordt het meestal walgachtig stuk spek door eene halve snede zwart brood vervangen; overigens zijn het ook onze vrouwen en kinderen die hier het meest door lijden...

— Uwe vrouwen en kinderen, zegt gij...?

— Onze vrouwen en kinderen, ja, antwoordde de man met klimmende bitterheid in de stem, want het rantsoen spek dat wij bij den boer aan de middagtafel krijgen, wordt gewoonlijk weggebracht en te huis in zooveel deelen gesneden als er monden zijn, en... zoohaast verdeeld, zoohaast verslonden, zegt moeder dan gewoonlijk.

Verders is de fabriekwerker betrekkelijk vrij, hij durft voor zijne rechten op de bres springen, terwijl de boerenwerkmán in den band gehouden en den geest verstompt door eene aanmatigende en heerschzuchtige geestelijkheid, en afgesloofd door den slavelijken

Ondanks de vredecongressen en voorstellen ter algemeene ontwapening zal het militarisme voortgaan meer en meer jongens te *pressen*. Zoo lang als het getal nog kan klimmen.

Daarvoor zijn verschillende redenen; waarvan de voornaamste zijn de onderlinge naijver der europeesche Staten, en het eigenbelang der Bourgeoisie die het heft in handen heeft.

In haar oogen is het leger een soort van « Godshuis » om hare « verloren zonen » in te plaatsen.

Naarmate het lastiger wordt in handel en nijverheid een goede positie te verwerven, en de zoogenaamd vrijberoepen, als geneesheer advocaat enz, door den immer grooteren toevloed minder kans bieden op bestaan, zijn de officiersplaatsen als het ware voorbestemd om hunne jongens aan een aangenaam en gemakkelijk leventie te helpen.

Daarom zal zij — verre van te willen verminderen, — elke verhooging en versterking van het leger met beide handen toejuichen. Het einde zal den last dragen. Doch daarover bekommeren zij zich niet.

Men heeft goed haar het onvermijdelijk staatsbankroet voor oogen te houden, zij wil het niet zien.

Wie dan leeft moet maar zien hoe er zich uit te redden.

Onze tegenwoordige regeerende klassen gelijken als twee druppels water op hunne voorgangers uit de verleden eeuw. Zij zullen ook maar den afgrond zien als hij voor hunne voeten gaapt.

Een nieuw Schandaal

Onze lezers weten dat na de werkstaking der steenbakkers te Boom en omstreken, de regeering de wet op den Vrouwen- en Kinderarbeid opschorste en de toelating gaf kinderen van 12 jaar oud, twaalf uren daags in de steenen te laten werken.

Deze toelating waarover de Hoogere Raad van Arbeid geraadpleegd was geworden, werd gegeven tot 1 oktober.

Nu is een koninklijk besluit verschenen, waarbij deze toelating op aanvraag der steenbakkersbazen opnieuw onbepaald verlengd wordt.

Ziedaar het antwoord der regeering op den triomf der dompers in de kiezing voor den Werk- en Nijverheidsraad.

Waar de anti socialistischen overwinnen daar hebben de bazen 't handje boven water.

Nochtans had men in den Hoogeren Arbeidsraad het volgende gestemd:

Na dien datum zal het koninklijk besluit van sept. 1892, den arbeid der kinderen op 8 ure bepalende, uitvoerbaar worden.

Men ziet welke rekening men houdt van het advies van den Raad.

Het is waar dat de kiezingen naderen!

arbeid, de gelegenheid en den moed benoemen wordt tot het beramen van middelen van verzet. De stadswerkmán kan en durft het werk staken, weers'andskassen ondersteunen hem in zijnen wettigen tegenstand aan den overmoed zijner patroons: de buitenslaaf daarentegen, zijner onmacht bewust, plooit gedwee en hopeloos het hoofd onder het juk dat hem op den nek ligt.

In hunne taak om de buitenlieden op den weg naar den hemel te houden worden de paters ondersteund door dagbladartikelen van gansche kolommen waarin de klerikale partij zich als de beschermster van den landbouw voorstelt. En de uitgebaatte dienstbaren der negentiende eeuw, welke op hunne beurt hunne onderhoorigen uitbaten en verdrukken, durven niet eens zeggen wat zij allen denken, namelijk dat de meeste grond-eigenaars, waaronder ook hunne pachtheeren, tot die zoogenaamde landbouwbeschermende partij behooren. Zij, de boeren, hebben immers zoowel als hunne werklíeden den pastoor te vreezen, want evenals de langgerokte en driekantig gedekte heer hun komt zeggen welke dienstboden of daglooners zij van hunne hoeve moeten verwijderen, zoo ook brieft hij aan den eigenaar al de overtredingen over waaraan de pachter zich jegens de heersch- en dweepruchtige bevelen van het zielbesturend bewind heeft plichtig gemaakt. Zoo treft men bij elken stap in het landelijk leven dien hatelijken dwingeland aan, zich

Maar met welk recht betitelt men dan al deze dingen met den naam van sociale wetten en instellingen?

Deze voorloopige toelatings worden definitief bij de papen.

Wij protesteerden tegen dit nieuw schandaal door de encycliekmanen gepleegd.

De kinderen der armen, worden weer opgeofferd aan de ikzuchtige belangen der gemeene klerikale steenbakkersbazen van Boom en omstreken.

Maar de bazen zijn kiezers, zij hebben drie stemmen en de arme werklíeden hebben maar eene stem, terwijl de dutsen van kinders nog geen kiezers zijn.

Weg met die schijnheilige klerikale volksvrienden!

Weg met die rekels, die godsdienst huichelen en de ergste verdrukkers zijn van 't werkvolk.

En weg met de dompers, die deze klik steunen en aan 't bewind houden.

BRIEFWISSELINGEN

UIT NELLE

Verleden jaar was er een van mijne geburen die zeer veel onkosten had aan twee koebeesten. De man had ondanks al zijn werken geene centen kunnen vergaren om zijn pacht voluit te betalen. De tijd der betaling was daar, en de kasteelheer, M. V., wilde kost wat kost zijn pachtgeld hebben.

De landbouwer drong aan om één of twee maanden uitstel te bekomen, maar... niet te doen; de kasteelheer verbood hem zelfs de vruchten van zijn land te halen, als hij niet oogenblikkelijk de 3 maanden achterstallige huur betaalde. Wat een erge positie! De man stond radeloos, en wist niet wat doen. Van het hof weggaan was hem geheel zonder bestaan zetten; betalen kon hij niet, maar de landheer had het gevonden, de boer kon zijne koeien verkoopen, en de man deed dit, alhoewel hij daardoor ook al een groot deel van zijn bestaan zag vernietigd.

Dat is al het medelijden dat die rijke heeren met ons hebben. Het zijn zulke mannen die in de aanstaande kiezing onze stemmen zullen komen afbedelen, maar wij zullen die gel'woven wandelen zenden, die ons zooveel armoë doen afzien.

CHARLES-LOUIS.

L...., sept. 1894

Vriend opsteller,

Ofschoon wij u geene buitengewone gebeurtenissen hebben mede te deelen, toch willen wij u eens zeggen dat uwe gazet, hier en in het omliggende meer en meer gewild wordt.

Wel is waar dat onze brave eenvoudige buitenmenschen weinig geleterd zijn en daarom ook soms wat « nieuwskens » verkiezen, boven eere grondige bespreking hunner belangen. Zeer dikwijls dan ook doet men meer met een eenvoudig besproken woord, dat ronduit de waarheid spreekt; daarom nu heeft onze arrondissementsbond besloten twee meetings in te richten op zondagen 30 September en 7 oktober telkens om

het recht aanmatigend in de woningen te dringen en iedereen aan zijne inkvisiteerende ondervragingen te onderwerpen.

Wee den vermetele van wien het uitlekt dat hij antiklerikale bladen leest... Is het een begooedde, dan zullen de banbliksems, hem van uit den kanselbak naar het hoofd geslingerd, hem welhaast in de verachting en verafschuw van alle brave *parochianen* doen vallen. Is het een werkmán, dubbel wee voor hem! want niet alleenlijk zal men hem zijn werk afnemen en hem uit de goede kudde verbannen, maar men zal hem nog vervolgen waarheen hij zich ook begeven moge. Hij moge echtgenoot, vader of ondersteunde zoon zijn, om het even, geene genade voor hem; het is een geus, een vrijdenker: zijn verderf is gezworen... Brieven gaan van de eene pastoorij naar de andere, de naam van onzen werkmán wordt gegeven en de kleur gevraagd, en de rampzalige mag van geluk spreken wanneer men zich tevreden houdt met hem te doen beloven dat hij geene slechte gazetten meer zal lezen, dat hij zich een kerkboek en een rozenkrans zal aanschaffen, dat hij den zondag al de goddelijke diensten zal bijwonen, dat hij maandelijks zal biechten en communiceren, dat hij twee, drie schapliërs en eenen rinkelenden reesem gewijde medaliën zal dragen, dat hij zich in alle godvruchtige genootschappen zal laten inschrijven, enz... enz...

(Wordt voortgezet.)

Mongelwerk van « De Landbouwer. » 2

Schetsen van den Buiten

WARE GESCHIEDENIS ONZER DORPEN
door Thilo

In de stad hebben de werklíeden hunne vakverenigingen alwaar zij hunne grieven komen blootleggen en bespreken, maar niemand denkt aan het lot van den boerenwerkmán en nochtans geeft deze laatste de meederheid in de arbeidende klas. De pastors paaien ons met eene eeuwige beloozing welke ons na dit tranendal te wachten staat, maar zij-zelf kiezen het zekerste vóór en laten zich den wijn, de bufstikken, de kiekeus, de koecken en allerlei andere lekkernijen goed smaken. En van aan hunne tafel, waaraan zij soms zes of zeven gekruinde zwaarlíjvers — de gewone dischgenoten uit den omtrek — zitten te smullen en te brassen, werpen zij door de spleten hunner venster-gordijnen spottende blikken naar de dwazen die zich doodzwogen voor de denkbeeldige schatten des hemels welk zij hun beloven.

In de stad heb ik, bij het uitgaan der fabrieken, de werklíeden hooren klagen van vermoeidheid... nodedom! wat was hun gang nog vlug in vergelijking met het loome gesleepvoet waarmede wij, na het eindigen van het dagelijksch gezwoeg, ons huiswaarts bewegen. In de stad slapen vele werklíeden

10 1/2 ure voormiddag in de zaal Boulevard, Antwerpschestraat.

Op deze meeting zullen de kandidaten der Werkliedenpartij het woord voeren; daar er tusschen deze ambachtslieden ook een landbouwer behoort, zullen de buitenmensen benieuwd zijn om eens hunne belangen met kennis van zaken, door een vakman, te hooren beoordeelen.

Wij zijn dus verzekerd dat deze meetings talrijk, en niet het minst door buitenmensen zullen bezocht worden.

Beste groeten,
X.

Gentsche Socialisten

Ik vermeen den tolk te zijn van gansch de buitenbevolking wanneer ik U toeroep « verdubbeld uwe krachten ».

De blijken van deelneming die ik dagelijks op den buiten bespeur, zijn zoo algemeen, dat den uitslag der kiezing ons allen in bewondering zal brengen.

Gij voornamelijk partijgenooten, die den zondag naar den buiten komt, verdubbeld uwe krachten, reeds duizende veldslaven hebben door ons blad *De Landbouwer* hunne vijanden leeren kennen en den tijd nadert snel dat de boerenbevolking met de arbeiders der steden hand aan hand zullen gaan om een einde te stellen aan al de ellende waaronder wij gebukt gaan.

Verleden maandag kwam een opsteller van een katholiek blad naar ons dorp om bij de boeren te onderzoeken of inkomende rechten op de haver voordelig zouden zijn aan den landbouwer.

Neen, sprak een boer, wij zouden daar niets bij winnen, wij zaaien slechts haver voor eigen gebruik, ware de haver wat vroeger rijp wij zouden nadien nog een oogst rapen opdoen en er meer zaaien, nu moeten wij ons bepalen er klaver in te zaaien die niet zoo voordelig is.

Het heerschap bedankte, vertrok en maakte al zuchtende de volgende bemerking: wat zullen wij de boeren nu wijs maken om hun voor ons te doen stemmen, inkomende rechten was een goed lokaas, doch de boeren willen er niet in bijten.

Intusschen winnen de socialisten meer en meer aanhangers en worden de uitzuigers der armen eenieder bekend gemaakt.

LUDEN.

UIT DRONGEN

Vriend Opsteller,

Het is reeds voor de zesde maal dat ik de eer heb gehad het blad *De Landbouwer* uit de handen van een uwer medestrijders te ontvangen. De twee eerste nummers waren mij onverschillig voorbijgegaan zonder ze te lezen, het was eerst met te hooren zeggen van mijne medewerklieden dat *De Landbouwer* alles rechtuit schreef, dat ik het derde nummer las. Ik ontving dan ook *De Katholieke Vlag*, doch bij 't eerste nummer ervan begreep ik dat zij han lelt als een gemeenen misdadiger die zich tracht met valsheid uit den slag te trekken. Ik onderzoekte bij mij zelven onze gemeente en ik begreep dadelijk dat *De Landbouwer* niets anders dan de vaste waarheid schreef. Ik onderzoekte dan ook den persoon die de *Katholieke Vlag* moest uitdeelen, maar het is niet noodig er een woord over te zeggen, de werklieden kennen hem genoeg in zekere duivenmaatschappij. Zoo ontving ik zondag laatstleden, weder de *Katholieke Vlag* met de portretten van drie hunner kandidaten en eene beschrijving hunner parlementaire loopbaan, waarin onder andere de heeren De Smet de Nayer en Verduyssen-Bracq opgehield worden als voorzitters van groote nijverheidsgestichten.

Ik herinnerde mij nog een schrijven uit het *Gazette voor Iedereen* tijdens den laatsten kiesstrijd, waarin zij onder andere zijden tot de herbergiers, de vergunningsweden besprekende: Zie, herbergiers, de wet om de herbergiers is gestemd, maar gij moet toch niet betalen, het zijn immers maar de niuwe herbergiers en wat kan u een ander seiden, wanneer gij u zelve maar goed hebt in u. Ik denk hetzelfde te mogen zeggen van de katholieke volksvertegenwoordigers, als voorzitters van groote nijverheden zullen zij zeggen tot de nijveraars: als wij maar goed zijn wat kunnen ons de werklieden schelen!

Het is dan ook te hopen dat de werklieden de oogen zullen openen en de edele en grootsche pogingen door u in het werk geseld om het lot van den werkman te verbeteren, zich zullen ter harte trekken, en tijde is de kiezing diegenen zullen weten te waarderen, wiens werkingen strekken om den werkman en bijzonderlijk zijne kinderen gelukkig te maken.

Hopende een plaats voor mijnen brief in *De Landbouwer* te bekomen, noem ik mij

C. H.

TE 'GRAVENWEZEL

Zondag waren onze mannen reeds van vroeg in den morgen bezig broehuren en *De Landbouwer* uit te deelen. In de vroegmis had de pastoor van het dorp even als acht dagen te voren gepredikt dat zijne beminde parochianen de socialistische bladen, opgesteld door den duivel, niet mochten lezen, de socialistische meeting niet mochten bijwonen, kortom alle gemeenschap afbreken met de vijanden (?) van eigendom, familie en godsdienst.

Feitelijk zijn er in dit dorp slechts drie mannen die den baas spelen: de Caters, de burgemeester en de pastoor. De twee eersten bezitten al de eigendommen deelmakende van de gemeente, terwijl de derde over den wil en de gedachten van zijne parochianen beschikt.

Deze zeer achtbare verdedigers van den eigendom voor hen alleen hadden dan ook hunne buurlingen en werklieden bedreigd met wegzending van hunne hoeven, in geval zij naar de meeting gingen.

Lichamelijk en geestelijk vastgeketend aan de drie bovengenoemde bazen, waren zij dan ook gedwongen naar de pijpen hunner meesters te dansen, en waren er slechts welhig toehoorders. Zij luisterden met te meer belangstelling en begrepen des te beter hoe het bezit van al de gronden door enkele personen de oorzaak is hunner slavernij.

In algemeenen zin is de bevolking ons zeer genegen en heeft zij eenen diepen haat tegen de kasteelheeren die zij moeten vermesten met hun zweet; en die de hazen en konijnen oppeuzelen die de vruchten der jachters afknagen.

Gretig worden onze geschriften gelezen en zeker zal bij de kiezing het getal stemmen op onze kandidaten uitgebracht de verwachting overtreffen der mannen die daar als slavendrijvers over heel de bevolking der gemeente den baas spelen.

A. M.

DESTELBERGEN

Heer gazetschrijver,

Ik heb U eenige regele te schrijven van 't geen gezien en gehoord heb.

Het was tijdens den schoolstrijd. De katholieken donderde hier op de geuzen en al degene die hunne kinderen naar de liberale school zonden waren verdoemd; zij mochten niet meer ter kerk gaan of naar de biicht want de absoluteit zou hem worden geweigerd. En wat zegde pater Van Mulle? ik heb dit zelf gehoord, dat het veel beter was onze kinderen aan de wolven te smijten dan ze naar de klerikale school te zenden, voort 'twas eene school zonder God, alhoewel er een Christusbeeld was geplaatst en er lessen werden gegeven van catechismus, enz. Intusschen zijn de katholieken den baas geworden, ze hebben zich meester gemaakt van de school, er is niets aan veranderd en dan heette het eene school met God!

De schoolmeester der liberale school wilde eens na de biecht te communie gaan en de onderpastoor weigerde dat vlakaf. Zijn onze katholieken niet verdraagzaam? En nu vervolgen ze weer iedereen die niet buigt of knielt voor hun.

Een ding zegt hier eenieder: Wij zullen wel weten voor wie we deze maal zullen stemmen.

L. V. O.

UIT OULTRE

BESCHERMENDE RECHTEN

't Is wreed om zien hoe het uitbuitersras de boerens hier wil wijsmaken dat de beschermde rechten den landbouw moeten redden. Doch wij zullen eens onderzoeken tot hoeverre die redding zich uitstrekt.

Wie is het inderdaad die met zijn graan kan ter markt gaan. Alleenlijk de zes of zeven rijkste boeren-eigenaars der gemeente; als er bovendien nog eenigen gevonden worden, die tarwe of rogge kunnen verkoopen, dan is het toch slechts drie of vier zakken; genomen nu, dat zij tengevolge der beschermende rechten 2 franken per zak meer krijgen, dan zouden zij in alles 6 à 8 franken meer ontvangen op gansch hunnen verkoop.

Schoone redding niet waar, lezers? Als men denkt dat met 8 frank 's jaars een in nood verkeerenden landbouwer gered is, dat men dan de tabaksrechten teenemaal afschaft en dat zal meer dan 8 frank profijt zijn voor onze pachters.

Bovendien moet men opmerken, dat schier al de boerenwerklieden, die dagelijks hunne 5 of 6 stuivers bij de groote boeren gaan verdienen door deze soms gedeeltelijk in graan worden betaald; anderen koopen hun tarwe of roggemeel in de stad. De inkom-rechten zouden dus wederom in het voordeel der rijken zijn, terwijl zij nadeel zouden aanbrengen voor de geringe landbouwers en landarbeiders. Dat men maar niet vergeet dat deze laatsten ook kiezers zijn, en dus bijgevolg ook mogen medespreken in 's lands zaken.

Hieruit blijkt nog eens te meer, dat de werklieden van den buiten moeten samenspannen met deze uit de steden om te stem-

men tegen de rijke kapitalisten en grondeigenaars die voor niets in de weer zijn dan om de arme lieden uit te hongeren, en voor kleine loonen te doen arbeiden.

Ik verwed mijn eerst geboorterecht tegen eene teloor linzensoep, dat er het eene jaar door het andere niet meer dan 50 zakken graan (tarwe, rogge en haver) verkocht wordt in gansch de gemeente. Dus eene winst van 100 franken om te beletten dat 1900 menschen zouden ten onder gaan. Hetgeen ik hier zeg voor Oultre, is insgelijks toepasselijk voor elke andere gemeente.

En wederom schijnen die heeren te beweren, dat gansch de bevolking eener gemeente kan gered worden met een honderdtal franken. Zij hebben zich leelijk bedrogen, niet waar, medebroeders?

Wanneer daarenboven de oogst mislukt, moeten wij boeren zelf ons brood of onze bloem in de winkels kopen. De beschermende rechten zullen dus weinig nut en soms veel nadeel aanbrengen voor den landman.

Zooals ik hooger deed uitschijnen, bestaat er een ander middel om den landbouw onzer streek gedeeltelijk op te beuren: de totale afschaffing der tabakbelasting.

Dit zou voor iedereen nut opleveren.

Een boer van Oultre.

UIT KORTRIJK

Heer opsteller van *De Landbouwer*,

Graag zou ik den toestand der buitenwevers eens bekend maken, zoo gij zoo goed wildet zijn mijn briefjes op te nemen in uw geerd blad die zoo knap de belangen van boer en werkmans verdedigt.

Volgens de katholieke *Gazette van Kortrijk*, die ik wekelijks lees, schijnt zij spioenen te hebben in Terkoenje (Frankrijk) want er wordt geene verordening van de wet op den arbeid uitgesproken, of men vindt ze in dit blad op een spotachtigen toon aangekondigd, als of men zeggen wilde: slechts in Frankrijk overtreden de fabrikanten de wet, maar te Kortrijk wordt ze door de werkgevers stipt nagevolgd. Wilde zij nochtans eens hare spioenen naar den Groeningenkouter alhier verplaatsen, zij zou er fabrikanten aantreffen, die in hunne kristelijke mildheid de buitenwevers aan veertien centiemen de streng betalen. Een naarstig wever kan door-gaans, wanneer hij niet moet wachten, tien strengen daags verwerken, als de ketting en inslag goed is hetgeen in een dier fabrieken zelden gebeurt. Hij kan dus de kolossale som van fr. 1,40 daags verdienen, waarvan hij dan nog voor het maken van spoelen tien centiemen voor drie strengen moet betalen, hetgeen zijn dagelijks loon op een frank en zes centiemen brengt. Als men bedenkt dat er veelen zijn die daarmede vrouw en 4 à 5 kinders moeten onderhouden zult gij u een gedacht kunnen geven van de ellende die in die huisgezinnen heerscht, want velen zijn er die in geen 6 maanden boter op hun brood geproefd hebben. Wanneer wij dan met ons stuk bij den fabrikant komen zijn wij nog verplicht een frank, voor den winkel van Mijnheer te laten, alhoewel het uitdukkelijk door de wet verboden is met stoffen of waren te betalen. Moesten wij echter daarover onze misnoegdheid laten blijken, dan zou de fabrikant niet aarzelen ons werk te ontnemen, hetgeen onzen toestand nog aanzienlijk zou verslechteren. Ik mag u dan ook verzekeren, Mijnheer de opsteller, dat velen buitenlieden hunne stem zullen weten te geven aan de Werklieden-Partij en de *Gazette van Kortrijk* bedrogen zal uitkomen, wanneer zij geheel en al op den buiten rekent, want de misnoegdheid is groot, en de armoede die op den buiten heerscht is niet uit den weg te ruimen en te doen eindigen met te spotten met op anderen te schelden.

U op voorhand voor de opname bedankende groet ik u met achting.

Een buitenwever.

Wij raden de wevers aan zulke feiten bekend te maken aan J. Mattelaere, Veemarkt, te Kortrijk die zich zal gelasten de gegronde klachten te schrijven aan wie het behoort.

RED.

Uit het arrondissement Brussel. Aan de Buitenlieden. Gij zult u wellicht reeds afgevraagd hebben hoe het komt, dat iedereen zich tegenwoordig uw lot aantrekt, terwijl anders zich niemand om u bekommerde.

Iedereen weet immers dat de burgerspartijen u altijd tegen de kiezingen wat zeem aan den baard strijken, maar het is aan u te weten of gij daar nog mede tevreden zijt.

De Werklieden-Partij heeft u altijd gezegd dat gij u moest vereenigen en samen spannen met de werklieden der steden, om verbetering in uw toestand te bekomen.

De katholieke partij die sedert tien jaar meester is van het gouvernement heeft u veel beloofd maar zeer weinig gegeven; nu willen zij eene belasting heffen op de eetwaren en zij willen u doen gelooven dat dit den landbouw zal redden.

Dit middel zou enkel dienen om de renten te vermeederen der rijken, maar zou niet den minsten welstand bij den kleinen boer en den veldarbeider te weeg brengen.

Immers, wanneer er op het graan 5 frank belasting zou geheven worden, zouden al degenen die te weinig graan bouwen ook deze belasting moeten betalen, en de statistieken bewijzen ons dat de drie vierden der landbouwers zich in dit geval bevinden.

Desocialisten integendeel willen beschermwetten invoeren voor den landbouw, door u te ondersteunen met een krediet door den Staat verleend, u te waarborgen tegen vernieling van den oogst, en wanneer het vee door de ziekte aangetast wordt, maatregelen te nemen tot het verminderen der pachten, en u vergelding te geven bij het verlaten uwer pachthoeve, wanneer gij deze, door uwen arbeid, in waarde hebt doen stijgen.

Met het s e sel van heden wordt de boer, naarmate hij meer werkt, meer uitgebuit door de gronbezitters die hunne pachten verhoogen zonder er iets voor gedaan te hebben.

Overigens het lot van den landarbeider hangt af van dit van den ambachtsman en van alle werkslaven, er dient eene heele omkeering in de samenleving doorgevoerd te worden. De grond, die nu aan eigenaars behoort moet terug keeren tot den Staat opdat hij aan allen toebehoore en dan alleen zal den landarbeider de volle vrucht van zijn arbeid genieten, wanneer de rijke lulaards ook zullen moeten arbeiden willen zij te eten hebben.

Dat dit stelsel niet bevalt aan de bezitters dat kunnen wij gemakkelijk begrijpen, maar dit is geene reden dat wij, niets bezitters, hun gedachte deelen en daarom, is het onontbeerlijk, voor al degene die waarlijk hunnen toestand willen verbeteren, dat zij zich bij de socialisten aansluiten.

Wilt gij nu, zooals vroeger, u laten beet nemen aan de schoone beloften die de burgerspartijen u zullen doen, voor de kiezingen, stem dan voor hunne kandidaten; wilt gij integendeel dat er aanzienlijke verandering kome, voor al wat arbeider is, stem dan voor de socialisten, dezen alleen durven den os bij de hoornen nemen om het kwaad, geheel en gansch uit te roeien.

KLITS-KLITS.

Staatsspoorweg, 1^e Juli

* is exprestrein.

Vertrek uit Gent naar Brussel (langs Aalst, Derderleeuw): 4,50* 2 kl., 5,05, 6,17, 7,19* 5 kl., 7,22* 9,18, 10,55, 12,08* 5 kl., 1,57, 3,46, 4,01, 4,50* 2 kl., 5,47, 6,52, 8,00, 8,09, 9,29* 5 kl., 9,59* 5 kl. (9,47* 5 kl., 's zond. en 13 aug.), 11,46* 1 kl., 12,58* 2 kl.

Brussel naar Gent: (2,25* 2 kl., (4,52 Denderl.), 6,00, 6,50* 5 kl., 7,01* kl., 7,08, (8,14 Denderl.), (8,25 prachtr.) 9,00* 1 kl., 9,05* 5 kl., 9,10* 9,16, 10,44, 11,50, (12,04 tot Denderl.), 1,47, 2,58* 5 kl., 2,48 5 kl., 4,25* 1 kl., (4,55* 1 kl.'s zond. en 13 aug.), 4,56, 5,04, (5,16* tot Denderleeuw), 6,08* 5 kl., (6,54 Denderl.), (7,17 Aalst), (7,56 Denderl.), 8,20, 9,00* 5 kl., 11,47.

Gent naar Brugge, Oostende 5,44* 2 kl., 5,58, 8,06* 5 kl., (8,11* 's zond. en 13 aug.) 8,21* kl., 8,24, 10,04* 5 kl., 10,41, 10,49, 10,56, (12,52 des zond. en 13 aug.) 1,02*, 3,53* 4,00* 5 kl., 4,05, 4,06, 6,50* 5 kl., 7,40* 5 kl., 7,13, (9,45* 5 kl., tot Gent St-Prs) (9,56* 5 kl. (van Gent-St-Pieters) 10,04* 2 kl.

Deinze, Kortrijk, Moesroen, Doornijk, 4,55, 8,55, 9,19, 1,12, 3,52, (4,46* 's vrijd. 5 kl.), (6,46* 5 kl., tot Moesroen), 7,08. — Deinze, Thielt, Lichtervelde, Dixmude, Veurne, Adinkerke, Duinkerke, 5,18, (6,57, Lichterv.), 7,28, (10,47 Dendermonde), 11,58, 3,58, 3,52, 3,58, (5,45, Veurne), 7,49.

Denderm., Mech., Leuven, (5,44 Mech.), 7,57 's zond. en 13 aug. 8,27, (8,50 Dendermonde des zond. en 13 aug.), (10,05 Mech.), 1,55, (4,08 Mech.), 4,50* 2 kl., 7,02. — Dendermonde, Boom, Antwerpen, 7,55, 10,48, 1,58, 4,51, 7,42.

Moortzele, Geeraardsb., Edingen, Brakel, Manage, Luttre, Charleroi, 5,28, 7,59* 5 kl., 8,52, 11,01, 2,05, 5,22, 6,42.

Oudenaerde, Ronse, Leuze, St-Ghislain, Bergen: 6,05 (8,15 's zond. en 13 aug. niet 8,45 des zond. en 13 aug. tot Ouden.) 10,18, 2,14 (4,5 Ronse), 6,14 (7,56 Ronse).

Gent (zuid) naar Eecloo, Zelzate, Terneuzen: (5,15 tot Zelz.) 8,19 (10,15 tot Zelzate, 's vrijd.) 11,58, 3,02, 8,05. — St-Gillis (Waes) naar Moerbeke: (5,12, woens. en vrijd.) 8,01, 11,51, 5,22, 7,41.

Terneuzen naar Gent: (5,40 Zelzate, 's vrijd.) 5,53, 8,55, 12,05, 3,05, (8,50 van Zelzate). — Eecloo naar Zelzate, Lokeren, Dendermonde: (5,15 Moerbeke) 8,05, 11,55, 4,45 (7,46 Moerb.)

LAND VAN WAAS. — Gent naar Antwerpen: 4,55 van St-Nikl., 4,55 6,55, 7,42, (9,08 van St-Nikl.), 9,05* 5 kl., 9,55* 2 kl., 10,40, 12,55, 2,05, 4,00 (4,58 tot Beirvelde), 5,22, 6,06, 7,12, 8,50, (9,55* 's zond. 15, 14, 13 aug. niet, tot St-Nikl.) 9,55* 's zond., alsook 15, 14, 13 aug.

Antwerpen naar Gent: (4,52* 's vrijd.) 5,10, 6,18, 6,55, 7,55, 9,05 10,55, 12,47, 2,00, (2,50 St-Nikol.) 5,20 1 en 2 kl., (5,55 van Beirvelde) 5,15, 6,20, 7,06, 8,12, 9,00, (10,00 St-Nikol. 's zond., 15, 14, 13 aug. niet), (10,55* 's zond., alsook 15, 14, 13 aug.)

GENT naar BRUGGE langs EECLOO. — Gent naar Brugge: (5,15 van Eecloo) 6,50, 7,42* 5 kl., 9,08 12,55, 5,22, 4,52* 2 kl., 6,50, 8,45* 5 kl., 8,55 tot Eecloo.

Brugge naar Gent: (5,15 6,50, 2 en 5 kl., van Eecloo), 6,50* 5 kl., 6,56, 7,57* 5 kl., 9,05, 12,15, 5,46, 5,47* 5 kl., (5,58 2 kl., van Eecloo), 6,55, (8,15* 5 kl., 's zaterd., 's zond. en 13 aug.)

Gent, druk.-uitg. Em. Claeys, Metserstraat, 20.

WETC

Ans
Bau
De
Fou
Har
Mac
Stat
Van
Wa

Een

Aan de

li

Duizen

October

stembus

Werkli

leven is

Tot he

in hande

schen, op

lioen zie

volwass

Deger

reeds be

van uwe

de wetg

buiting

belen.

Druk

op U,

zwaar,

te klein

zet, dan

natuurl

deze va

en gere

U te k

oordeel

Zij

noemd

zij tro

gaven

't volk

En

ste pe

men a

schou

De

suiken

drank

grond

en de

zijn u

Na

uit de

den

maal

en so